

Nader onderzoek vleermuizen
en huismussen
ter plaatse van:

**Tynaarlosestraat 58
te Vries**

projectnummer

220730

TITELBLAD

RAPPORT			
Type onderzoek	Nader onderzoek vleermuizen en huismussen		
Locatie onderzoek	Tynaarlosestraat 58 te Vries		
Projectnummer	220730		
Auteur	P. Lange		
Controle en vrijgave	M.K. Pinxterhuis		
Versie rapport	Versienummer:	Datum:	Reden vervallen:
	1.0	24 oktober 2022	Vigerende versie
Paraaf vrijgave			

OPDRACHTGEVER	
Naam	Emma Real Estate Development B.V.
Contactpersoon	dhr. P.C. Rosier
Adres	Van Lentestraat 55, 7721 ZT DALFSEN

UITGEVOERD DOOR		
 info@ecoreest.nl www.ecoreest.nl		
Kantoor Zuidwolde Industrieweg 20 7921 JP Zuidwolde 0528 373 982	Kantoor Almere Landdrostdreef 124 1314 SK Almere 036 82 00 397	Kantoor Groningen Friesestraatweg 213 A-D 9743 AD Groningen 0596 633 355

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties en sloopbegeleiding.

Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Dit onderzoek en advies is tot stand gekomen onafhankelijk van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van de ontheffingen en correspondentie met bevoegde gezagen van het Netwerk Groene Bureaus met betrekking tot Wet natuurbescherming.

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een nader onderzoek vleermuizen en huismussen dat is uitgevoerd ter plaatse van Tynaarlosestraat 58 te Vries, in opdracht van Emma Real Estate Development B.V.. Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen. De gebruikte foto's zijn afkomstig van Eco Reest, tenzij anders vermeld.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.

© 2022 Eco Reest BV.

Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren: Eco Reest 2022 Vries_220730_Tynaarlosestraat 58_NO

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1.	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Wettelijk kader	4
1.2.1	Vogelrichtlijn.....	4
1.2.2	Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn	5
1.3	Leeswijzer.....	5
2.	PLANGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN	6
2.1	Beschrijving plangebied	6
2.2	Voorgenomen werkzaamheden en planning.....	10
3.	ONDERZOEKSOPZET	12
3.1	Vleermuizen	12
3.2	Huismus.....	12
3.3	Overige soorten	13
4.	RESULTATEN.....	14
4.1	Vleermuizen	14
4.1.1	Verblijfplaatsen	14
4.1.2	Foerageergebied.....	16
4.1.3	Vliegroutes.....	16
4.2	Huismus.....	16
4.3	Overige waarnemingen	16
4.3.1	Nestplaatsen.....	16
4.3.2	Overige zoogdieren	17
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	19
5.1	Functie van het plangebied en effectbeoordeling	19
5.1.1	Vleermuizen.....	19
5.1.2	Niet jaarrond beschermde vogelnesten	19
5.1.3	Overige soorten	20
5.2	Vervolgstappen.....	20
5.2.1	Ontheffing	20
5.2.2	Mitigerende en compenserende maatregelen.....	20
5.2.3	Zorgplicht.....	21
5.3	Verantwoording.....	21
	LITERATUURLIJST	22

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek en het wettelijk kader.

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen renovatie van de woning, het slopen van een schuur en stal, het verwijderen van opgaand groen (inclusief enkele bomen) en de realisatie van nieuwbouw ter plaatse van Tynaarlosestraat 58 te Vries.

In dat kader is door Eco Reest een quickscan uitgevoerd (rapportnummer 220468, datum 31 mei 2022). Hieruit is naar voren gekomen dat de locatie geschikt is voor verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen van huismussen.

Om vast te stellen of uit te sluiten dat zich verblijfplaatsen of jaarrond beschermde nesten van één of meerdere soorten op de locatie bevinden is Eco Reest BV gevraagd nader onderzoek uit te voeren naar vleermuizen en huismussen ter plaatse van Tynaarlosestraat 58 te Vries.

Doel van het nader onderzoek is driedelig:

1. Er wordt vastgesteld of en zo ja op welke manier, het plangebied deel uitmaakt van het functioneel leefgebied van:
 - Vleermuizen
 - Huismus
2. Daarnaast wordt bepaald of de voorgenomen werkzaamheden een overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) tot gevolg hebben.
3. Afhankelijk van de resultaten wordt bepaald of, en zo ja welke vervolgstappen nodig zijn.

1.2 Wettelijk kader

1.2.1 Vogelrichtlijn

De huismus is een beschermde inheemse vogelsoort als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 5 van de Wnb is het verbod, bedoeld in het vierde lid, niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de

betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Een aantal vogelsoorten maakt het gehele jaar gebruik van hun nest of zijn niet in staat zelf een nieuw nest te maken. Nesten van deze soorten, waaronder huismus en gierwaluw, zijn jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

1.2.2 Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn

Vleermuizen zijn een beschermde inheemse soortgroep als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen onder andere kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het plangebied besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksozet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Besloten wordt met hoofdstuk 5; de conclusies en advies voor eventueel benodigde vervolgstappen voor het project.

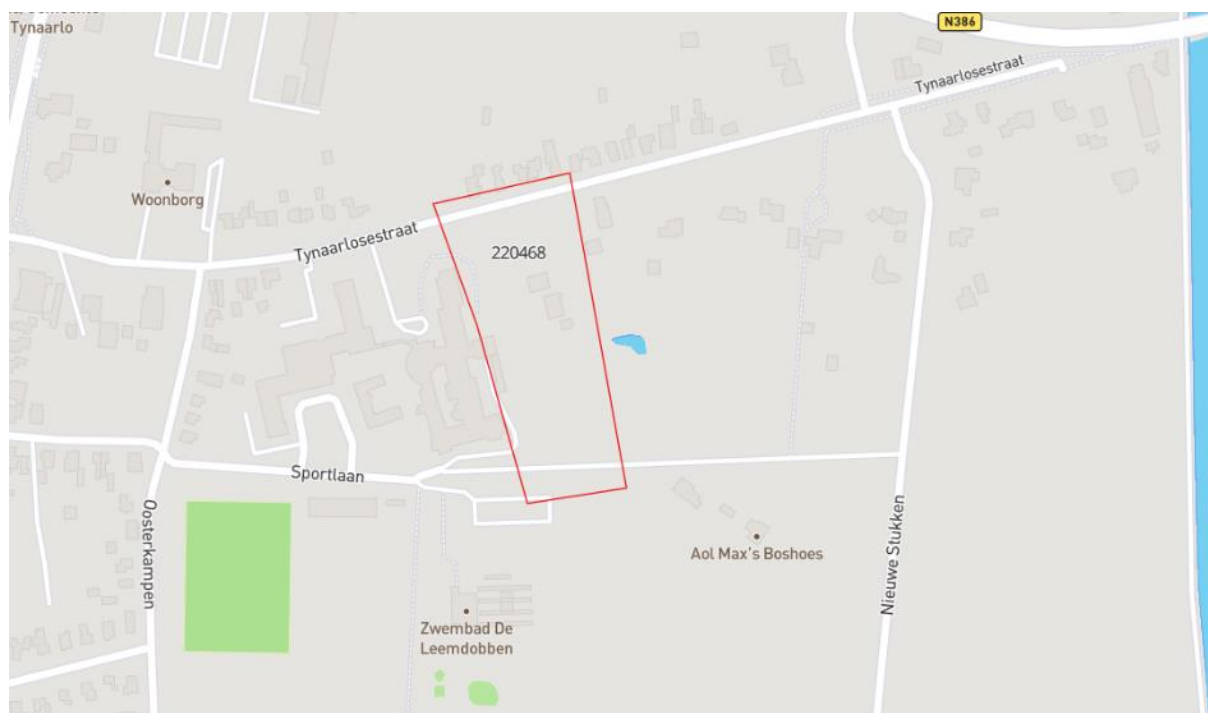
2. PLANGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN

In dit hoofdstuk zijn het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden binnen het plangebied beschreven.

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Tynaarlosestraat 58 te Vries (figuur 2.1 en 2.2). Het betreft een perceel in de kadastrale gemeente Vries, sectie T, perceel 757. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 12.460 m². Het plangebied ligt ten oosten van het centrum van Vries. Op het perceel is een woonhuis en een schuur aanwezig. Daarnaast is achter de schuur nog een voormalige stal aanwezig. Opgaand groen is aanwezig in de vorm van struikgewas en bomen. Het terrein is aan de oost-, zuid- en westzijde omsloten middels een greppel die in de zomer droogvalt. Daar voor is een houtwal aanwezig. Aan de voorzijde van het terrein is een vijver gesitueerd, die volledig dichtgegroeid is. Verschillende (monumentale) bomen zijn op het terrein aanwezig. Het betreffen onder andere beuken en eiken. Daarnaast zijn onder andere gewone esdoorn, lijsterbes en Amerikaanse vogelkers, aanwezig. Aan de achterzijde van het perceel hebben recentelijk snoeiwerkzaamheden plaatsgevonden. Figuur 2.3 tot en met 2.7 geven een impressie van het plangebied.

Het plangebied bevindt zich ten oosten van het centrum van Vries en is gelegen aan de buitenrand van de bebouwde kom. De omgeving bestaat uit woningen en de daarbij behorende tuinen. Daarnaast is in de directe omgeving agrarisch land aanwezig. Ten oosten, op circa vijfhonderd meter afstand van het plangebied is oppervlaktewater aanwezig in de vorm van het Noord-Willemskanaal.

Figuur 2.1 Plangebied (rood omlijnd) (bron achtergrondkaart: AmigoCloud, 2022).

Figuur 2.2 Luchtfoto van het plangebied (rood omlijnd) met eveneens aangegeven de locatie van onderstaande foto's (bron achtergrondkaart: Google Maps, 2022).

Figuur 2.3 De te renoveren woning.

Figuur 2.4 De vijver is volledig dichtgegroeid.

Figuur 2.5 De te slopen schuur.

Figuur 2.6 Aan de achterzijde van het perceel hebben recentelijk snoeiwerkzaamheden plaatsgevonden.

Figuur 2.7 Opgaand groen binnen het plangebied.

2.2 Voorgenomen werkzaamheden en planning

De opdrachtgever is voornemens om de woning ter plaatse van het plangebied te renoveren. Renovatiewerkzaamheden behelzen onder andere het isoleren van het dak, welke vanaf de buitenzijde uitgevoerd zal worden. Werkzaamheden vinden uitsluitend overdag plaats. Verwacht wordt dat de werkzaamheden op zijn vroegst in het tweede kwartaal van 2023 plaatsvinden.

Tevens worden de schuur en stal op het terrein gesloopt en zal er nieuwbouw van appartementen en studio's gerealiseerd worden, zie figuur 2.8 voor een schematische weergave van de voorgenomen plannen. In figuur 2.9 is het voorgenomen plan visueel weergegeven. Voor voorgenomen plan worden struikgewas en mogelijk enkele bomen gekapt. Onbekend is welke bomen exact gekapt worden. Wel gaat er rekening gehouden worden met de uitkomst van het onderzoek. Monumentale bomen blijven met de voorgenomen werkzaamheden behouden. Snoeiwerkzaamheden hebben recentelijk plaatsgevonden.

Voor voorgenomen werkzaamheden is een wijziging van het bestemmingsplan aan de orde.

Figuur 2.8 Schematische weergave voorgenomen plan (bron: VMEZ-architecten, 2021).

Figuur 2.9 Voorgenomen plan ter plaatse van het plangebied. De vijver wordt in ere hersteld, de woning gerenoveerd. Daarnaast worden er appartementen/studio's bijgebouwd (bron: VMEZ-architecten, 2021).

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk zijn de methoden van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen uit de meest recente versie van het Vleermuisprotocol (versie 2021). Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel van vier bezoeken. Hiervan zijn twee ronden uitgevoerd tijdens de kraamtijd van vleermuizen. Daarnaast zijn twee bezoeken uitgevoerd tijdens de paartijd van vleermuizen. Tegelijkertijd met het onderzoek naar verblijfplaatsen zijn ook de functie vliegroute en leefgebied onderzocht.

Met behulp van een batdetector (Pettersson D240x of Anabat Scout) is de aanwezigheid van kraam-, zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing en omgeving in beeld gebracht. Gedurende de bezoeken is het plangebied onderzocht op verblijfplaatsen van gebouwbewonende en boombewonende vleermuizen. Drie onderzoeksronden hebben plaatsgevonden in de avonduren, na zonsondergang. Een onderzoeksronde is uitgevoerd vanaf twee uur voor zonsopkomst. Hierbij zijn geluids- en visuele waarnemingen genoteerd en ultrasone geluiden van vleermuizen opgenomen.

De onderzoeken in de kraamperiode zijn met meer veldwerkers uitgevoerd dan in de paarperiode, omdat hierbij extra is gelet op in- en uitvliegende dieren, terwijl bij het onderzoek naar paarverblijven de nadruk lag op geluidswaarnemingen (baltsgeluiden).

Analyse van opgenomen vleermuisgeluiden heeft, waar nodig, plaatsgevonden met behulp van het programma Wavesurfer of BatExplorer. Hierbij is met behulp van sonogrammen het in het veld opgenomen geluid op soort gedetermineerd.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.1 Uitgevoerde onderzoeksronden vleermuizen

Ronde*	Datum (2022)	Zon op/onder	Begintijd	Eindtijd	Temp (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Veldwerkers
KR1	19-5-2022	21:32	21:32	23:45	17	3	half bewolkt	droog	1
KR2	22-6-2022	05:07	03:07	05:07	10	1	onbewolkt	droog	1
PA1	16-8-2022	06:15	04:09	06:18	19	1	half bewolkt	droog	1
PA2	07-9-2022	20:11	22:00	00:00	18	1	zwaar bewolkt	droog	2

*KR: Ronde kraam- en zomerverblijfplaatsen, PA: Ronde paarverblijfplaatsen

3.2 Huismus

Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd overeenkomstig de eisen uit het Kennisdocument Huismuis (BIJ12, 2017). Dit document schrijft voor dat er twee veldbezoeken moeten plaatsvinden in de periode van 1 april tot 15 mei. Deze veldbezoeken moeten tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst en 1 à 2 uur voor zonsondergang worden uitgevoerd bij droog weer.

Het doel van het nader onderzoek naar huismussen is het vaststellen of uitsluiten van jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soort binnen het onderzoeksgebied. In geval er sprake is van nestelende huismussen in het onderzoeksgebied, is tevens vastgesteld om hoeveel nestplaatsen het gaat.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een verrekijker om het exacte gedrag en de nestlocaties in detail te kunnen bepalen. Nestlocaties zijn vastgesteld op basis van nest-indicerende

waarnemingen, zoals zingende mannetjes, bezoeken aan potentiële nestplaatsen, transport van nestmateriaal en transport van voedsel voor de jongen.

Het onderzoek naar huismussen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.2 Uitgevoerde onderzoeksronden huismus

Ronde*	Datum (2022)	Begintijd	Temp (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Veldwerkers
HM1	28-04-2022	15:00	11	2	bewolkt	droog	1
HM2	11-05-2022	09:00	14	4	bewolkt	droog	1

*HM: huismuscontrole

3.3 Overige soorten

Tijdens het tweede veldbezoek naar huismussen is tevens sporenonderzoek voor de steenmarter uitgevoerd (zie tabel 3.2). Dit onderzoek is uitgevoerd in de meest actieve periode voor de steenmarter (van maart tot augustus). Echter kan sporenonderzoek voor de steenmarter het gehele jaar uitgevoerd worden.

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

4.1 Vleermuizen

4.1.1 Verblijfplaatsen

Omdat er een paarroepende gewone grootoorvleermuis is waargenomen binnen het plangebied, wordt geconcludeerd dat er een paarverblijfplaats van deze soort aanwezig is. De exacte locatie is vooralsnog onbekend. Vermoedelijk bevindt de paarverblijfplaats zich in een boomholte aan de oostelijke rand van het plangebied. Het paarterritorium is op kaart weergegeven in figuur 4.1.

Van rosse vleermuizen zijn twee kraamverblijfplaatsen waargenomen in boomholtes binnen het plangebied. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de waargenomen verblijfplaatsen. De exacte locaties van de verblijfplaatsen zijn op kaart weergegeven in figuur 4.1.

Winterverblijfplaatsen van rosse vleermuis bevinden zich vaak in boomholtes die ook als zomer- en kraamverblijfplaats worden gebruikt. De aanwezigheid van paarverblijfplaatsen kan ook op de aanwezigheid van een winterverblijfplaats duiden (Kennisdokument Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*, versie 1.0 2017). Zodoende kunnen binnen het onderzoeksterrein winterverblijfplaatsen van rosse vleermuizen niet worden uitgesloten, omdat er kraamverblijfplaatsen zijn aangetroffen.

Voor het vaststellen van aan- of afwezigheid van winterverblijfplaatsen van gewone grootoorvleermuis bestaat in Nederland nog geen betrouwbare onderzoeksmethode. Ze overwinteren vaak in vochtige, koude plekken zoals grotten of bunkers, maar een enkele keer gebruikt de gewone grootoorvleermuis hetzelfde verblijf als de zomerverblijfplaats (Kennisdokument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*, versie 1.0 2017).

Binnen het plangebied zijn geen zomerverblijfplaatsen aangetroffen. Echter kunnen paarverblijfplaatsen ook als zomerverblijfplaats dienen. Zodoende kunnen winterverblijfplaatsen binnen het plangebied niet uitgesloten worden.

Tabel 4.1 Waarnemingen vleermuizen

Ronde	Locatie	Vleermuissoort	Aantal	Functie verblijfplaats	Invliegopening
KR2	Oostkant van het plangebied	Rosse vleermuis	5	Kraamverblijf	Boomholte (zie fig. 4.2)
KR2	Westkant van het plangebied	Rosse vleermuis	12	Kraamverblijf	Boomholte (zie fig. 4.3)
PA1	Om de bebouwing	Gewone grootoorvleermuis	2	Paarterritorium	Exacte locatie onbekend

*KR: Ronde kraam- en zomerverblijfplaatsen, PA: Ronde paarverblijfplaatsen

Figuur 4.1. Waarnemingen vleermuizen

Figuur 4.2 Kraamverblijfplaats rosse vleermuis

Figuur 4.3 Kraamverblijfplaats rosse vleermuis

4.1.2 Foerageergebied

Het plangebied wordt gebruikt om te foerageren door gewone dwergvleermuizen, watervleermuizen, laatvliegers, rosse vleermuizen en een tweekleurige vleermuis. Het gaat hier om significante aantallen. Wel is er in de omgeving alternatief foerageergebied. Het voorgenomen rooien van struiken en kappen van bomen zal foerageergebied verstoren, beschadigen en vernietigen.

4.1.3 Vliegroutes

Gedurende de veldbezoeken zijn er overvliegende gewone dwergvleermuizen, laatvliegers, rosse vleermuizen, en gewone grootoorvleermuizen waargenomen. Het gaat hierbij om lage aantallen. Bovendien zijn er in de omgeving alternatieve vliegroutes beschikbaar. Er wordt daarom binnen of rond het plangebied geen essentiële vliegroutes verwacht.

4.2 Huismus

Tijdens het veldonderzoek zijn geen nestplaatsen van huismussen waargenomen. Daarnaast zijn in het onderzoeksgebied en de directe omgeving geen foeragerende huismussen waargenomen.

4.3 Overige waarnemingen

4.3.1 Nestplaatsen

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied een nest van spreeuw waargenomen in de schoorsteen van het woonhuis. Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze waarneming, en de exacte locatie van het nest is in kaart weergegeven in figuur 4.4. Alle broedvogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen dan niet worden verstoord. Nesten van spreeuw zijn tevens

opgenomen in categorie vijf van de lijst met jaarrond beschermde soorten. Dit houdt in dat onder bepaalde omstandigheden deze nesten toch jaarrond beschermd zijn. Gezien het aantal nestplaatsen binnen het plangebied en de geschiktheid van de omgeving voor deze soort, is voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar en is deze nestplaats daarom niet jaarrond beschermd.

Figuur 4.4 Waarneming nestplaats

Tabel 4.7 Overzicht waarnemingen

Ronde	Adres	Soort	Locatie nestplaatsen	Aantal
HM2	Tynaarlosestraat 58	Spreeuw	In de vanaf voorzijde gezien rechter schoorsteen	1

*HM: huismuscontrole

4.3.2 Overige zoogdieren

Tijdens het sporenonderzoek zijn geen sporen van steenmarter gevonden. Hieruit wordt geconcludeerd dat er geen verblijfplaatsen van steenmarters aanwezig zijn binnen het plangebied.

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied twee foeragerende egels waargenomen (zie figuur 4.5). Onder artikel 3.10 van de Wnb geldt een vrijstelling op de Wnb voor de egel in Drenthe. Desalniettemin valt de egel onder de zorgplicht. Er wordt geadviseerd met tijdens de werkzaamheden met zorg voor de egel te werk te gaan. Dit kan door bijvoorbeeld één rijroute aan te houden om zo min mogelijk vegetatie te beschadigen, de begroeiing in stappen te verwijderen, geen begroeiing te verwijderen of verstoren als dat niet noodzakelijke is, uitsluitend overdag te werken en afval zorgvuldig te verwijderen.

Figuur 4.5 Waarnemingen egel

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen die uit de resultaten van de veldbezoeken voortvloeien. De resultaten worden behandeld per soort(groep).

5.1 Functie van het plangebied en effectbeoordeling

5.1.1 Vleermuizen

Uit de resultaten van het vleermuisonderzoek komt het volgende naar voren:

Tabel 5.1 Resultaten vleermuisonderzoek

Soort	kraamverblijf	zomerverblijf	paarverblijf	winterverblijf	overtreding Wnb
Rosse vleermuis	2	0	0	Mogelijk	Nee, mits behouden bomen
Gewone grootoortvleermuis	0	0	1	Mogelijk	Nee, mits behouden bomen

Bij de voorgenomen werkzaamheden worden geen verblijfplaatsen van vleermuizen beschadigd, vernield of verstoord mits de door vleermuizen in gebruik genomen bomen binnen het plangebied behouden blijven. Als de werkzaamheden het kappen van bomen betreft, is mogelijk sprake van een overtreding van artikel 3.5 (2^e en 4^e lid) van de Wnb. Aangeraden wordt om alle bomen rond en ten noorden van de bebouwing te laten staan om zodoende een overtreding te voorkomen.

Binnen het plangebied zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen, watervleermuizen, laatvliegers, rosse vleermuizen en een tweekleurige vleermuis waargenomen. Hoewel het om significante aantallen gaat, is er in de omgeving voldoende alternatieve foerageergebied aanwezig. Het gaat hier dus niet om essentieel foerageergebied. Desalniettemin is van belang om lijnvormige elementen, zoals bomenrijen en houtwallen, niet te onderbreken om de foerageermogelijkheden te behouden.

5.1.2 Niet jaarrond beschermde vogelnesten

Tabel 5.3 Resultaten niet jaarrond beschermde vogelnesten

Soort	nestplaats	aantasting	essentieel leefgebied	aantasting	overtreding Wnb
Spreeuw	1	Ja, door isoleren dak	Nee	Nee	Ja, mits in gebruik

Bij voorgenomen de renovatiewerkzaamheden wordt een nestplaats van spreeuw weggenomen. Alle vogelnesten zijn beschermd zolang er in gebroed wordt totdat het laatste jong is uitgevlogen. Bij het verwijderen van nesten in het broedseizoen is sprake van een overtreding van artikel 3.1 (2^e lid) van de Wnb.

Een overtreding kan voorkomen worden door de renovatiewerkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen. Voor het broedseizoen staat geen vaste periode. Van belang is of een broedgeval aanwezig is. Spreeuwen broeden globaal van half april tot en met juni.

5.1.3 Overige soorten

Tabel 5.4 Resultaten overige dieren

Soort	aantal	essentieel leefgebied	aantasting	overtreding Wnb
Egel	2	Nee	Ja, door verwijderen groen	Nee

Bij het voorgenomen verwijderen van groen wordt foerageergebied van de egel beschadigd en verstoord. Er geldt een vrijstelling op de Wet natuurbescherming voor de egel binnen Drenthe. Omdat de zorgplicht blijft gelden, is de aanbeveling om het groen in stappen te verwijderen.

5.2 Vervolgstappen

5.2.1 Ontheffing

Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt geen overtreding verwacht op de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, mits de bomen binnen het plangebied behouden worden. Zodoende is geen ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Bij het voornemen om bomen in het plangebied te verwijderen, moet nader bepaald worden of desbetreffende bomen een functionele verblijfplaats van gewone grootoorvleermuis of rosse vleermuis betreft. Dit kan bepaald worden door middel van een bomenanalyse, waarbij gezocht wordt naar geschikte boomholtes en gebruikssporen (zoals uitwerpselen) van vleermuizen.

Als de te kappen bomen de kraamverblijfplaatsen van rosse vleermuis bevatten, of er sporen van bezetting door gewone grootoorvleermuis aangetroffen worden, is wettelijk gezien een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Gedeputeerde Staten kan onder Artikel 3.8 lid 5 een ontheffing verlenen “in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”, in het geval er geen andere bevredigende oplossing is én er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (art. 3.8).

Om een ontheffing te verkrijgen, moet bij de aanvraag een activiteitenplan meegestuurd worden waarin wordt beschreven hoe elke verblijfplaats die komt vervallen gecompenseerd wordt en hoe bij de uitvoer van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de beschermde soorten.

De officiële termijn voor het verkrijgen van een besluit van de provincie ten aanzien van de Wet natuurbescherming is dertien weken, met een mogelijkheid tot verlenging van zeven weken. Gezien de lange afhandeltijd en de tijd die nodig is als gewenningsperiode of voor een op kwetsbare periodes aangepaste planning, wordt geadviseerd dit ruim voor het uitvoeren van de werkzaamheden te doen.

5.2.2 Mitigerende en compenserende maatregelen

Indien een ontheffing wordt aangevraagd zullen mitigerende en compenserende maatregelen genomen moeten worden. Voor verblijfplaatsen van vleermuizen geldt dat er alternatieve verblijfplaatsen moeten worden aangeboden als de huidige verblijfplaatsen worden aangetast. Deze

alternatieve verblijfplaatsen moeten tijdig voor de werkzaamheden worden aangeboden, omdat er rekening gehouden moet worden met een gewenningsperiode.

De concrete uitwerking van de benodigde mitigerende en compenserende maatregelen vindt plaats in een activiteitenplan. Doorgaans wordt in de ontheffing van de Wet natuurbescherming als voorwaarde opgenomen dat de werkzaamheden plaatsvinden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

Deze geeft, in overleg met de opdrachtgever, aan waar zich geschikte locaties bevinden voor het plaatsen van alternatieve voorzieningen. Tevens adviseert deze in eventuele maatregelen die nodig zijn voor aanvang of tijdens het project. Hierbij moet gedacht worden aan de planning van het werk, bijvoorbeeld om kwetsbare periodes te ontzien en om rekening te houden met de gewenningstijd die nodig is voor alternatieve verblijfplaatsen.

De daken van de woningen zijn in het broedseizoen tevens geschikt als broedlocatie voor diverse (niet jaarrond beschermde) vogelsoorten. Alle in gebruik zijnde nesten zijn beschermd. Geadviseerd wordt om geen werkzaamheden uit te voeren binnen het broedseizoen, zodat geen sprake is overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedvogels. Voor het broedseizoen wordt geen standaard periode gehanteerd, van belang is of er een broedgeval aanwezig is. Globaal loopt het broedseizoen van vogels van 1 maart tot 1 september. Dit is echter afhankelijk van de soort en van de klimatologische omstandigheden. Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden wordt geadviseerd potentiële nestlocaties voor het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels. Ook kan ervoor worden gekozen de werkzaamheden voor het broedseizoen op te starten en continu door te werken.

Wanneer de werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart en de locaties niet van te voren dichtgezet kunnen worden, moet de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden worden vrijgegeven door een ervaren ecooloog. Indien bij de controle in gebruik zijnde nesten van vogels, of in aanbouw zijnde nesten worden aangetroffen moet een zorgvuldige werkwijze worden bepaald of dienen de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest niet meer in gebruik is.

5.2.3 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

5.3 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

LITERATUURLIJST

Boeken / documenten

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*. Versie 1.0, juli 2017

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): *Vleermuizen; Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Eco Reest (2022). Quicksan Wet natuurbescherming Tynaarlosestraat 58 te Vries. Kenmerk: 220468. Datum: 31 mei 2022.

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017).
Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017
Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2021, januari 2021

Websites

Website provincie Drenthe

www.BIJ12.nl

www.NDFF.nl¹ (datum: 04-10-2022)

www.natuurloket.nl

www.soortenbank.nl

www.vleermuis.net

www.vleermuizenindestad.nl

www.zoogdierenatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

¹ In dit rapport worden gegevens gebruikt welke (deels) afkomstig zijn uit de NDFF. Deze mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.